

Digitalne biblioteke

U poslednjih 5 godine kreiran je veliki broj digitalnih biblioteka na internetu. Digitalne biblioteke sadrže veliki broj tekstova, knjiga, enciklopedija, pesama pretvorenih u digitalnom formatu, tako da korisnici mogu da preuzmu sadržaje i da ih odštampaju. Narodna biblioteka Srbije sadrži veliki broj časopisa u digitalnoj formi, preko milion dokumenata i kataloga, e-kataloge i sl. Zvanični sajt Narodne biblioteke Srbije je: www.nbs.rs.

Slika 1.
Narodna biblioteka Srbije

U Narodnoj biblioteci Srbije se nalaze sve knjige koje su objavljene u Srbiji, a korišćenjem e-kataloga možemo ih pronaći i saznati nešto više o njima.

Slika 2. e-katalog Narodne biblioteke Srbije

Pretraga može da se vrši po autoru, godini izdanja, izdavaču, ključnim rečima i sl.

Obrazovni WEB portal - Edusoft

U poslednje dve godine u Srbiji je kreiran WEB portal za planiranje, realizaciju i optimalnu organizaciju nastave. Portal sadrži materijale za direktore i stručne saradnike kako bi im olakšao planiranje i realizaciju njihovih aktivnosti.

Portal se nalazi na adresi www.edu-soft.rs

U svetu postoje brojni didaktički normativi za upotrebu didaktičkih medija i uverljivi dokazi šta se u nastavi postiže ako se ta sredstva dosledno primenjuju. Vaspitno-obrazovna vrednost didaktičkih medija mogla bi se uslovno svesti na ove proverene činjenice: didaktički mediji omogućavaju brže i kvalitetnije realizovanje ciljeva i zadataka vaspitanja; značajna su pretpostavka modernizacije i dinamiziranja metoda i oblika nastavnog rada; bitan su činilac za usklađivanje nastave sa životom, teorije s praksom i za prilagođavanje nastavnih sadržaja mogućnostima, prethodnim znanjima, potrebama i interesovanjima mladih i odraslih; značajna je njihova funkcija u angažovanju većeg broja čula, podsticanju i održavanju pažnje kod učenika, razvijanju radoznalosti i želje za učenjem, za aktivnim sudelovanjem u nastavnom procesu i svome razvoju. Zahvaljujući didaktičkim medijima moguće je aktivno uključiti učenike u procese pripremanja nastave, njenog realizovanja i vrednovanja. Didaktički mediji omogućuju samostalan rad učenika, transfer znanja, i njegovu primenu u radu i ovladavanje tehnikama samoobrazovanja; bitna su pretpostavka ravnomernijeg angažovanja kognitivnih, emocionalnih i konativnih snaga ličnosti u nastavi i učenju; značajan su činilac usmeravanja učeničke aktivnosti u pravcu istraživanja, otkrivanja, misaonog uobličavanja onoga što je istraženo i otkriveno i izgrađivanja vlastitih koncepcija mišljenja; podstiču učenje uviđanjem, rešavanjem problema i kreativne aktivnosti. Na slici 1 je prikazan portal koji sadrži didaktičke resurse za pripremu i realizaciju nastave u osnovnoj školi. Materijali su struktuirani po nastavnim predmetima u skladu sa ciljevima i zadacima Ministarstva prosvete. Portal sadrži metodička uputstva, skice priprema, radne listove multimediju i niz drugih korisnih materijala za nastavnike, direktore i stručne saradnike.

Slika 3. Obrazovni portal za nastavnike

Didaktički mediji, o čijoj smo pedagoškoj moći do sada govorili, nastala su kao rezultat višegodišnjeg proučavanja njihove pedagoške suštine i praktične efikasnosti, a neka od njih su godinama primenjivana u našim školama i pokazala su svoju neospornu vrednost. To nam daje osnovu za tvrdnju da će ona, stručno proizvedena, marljivo odabrana i

znalački primenjena, uticati na to da se nastava organizacijski, sadržinski, metodički i po rezultatima koje daje podigne na kvalitetno viši nivo; da njom, više nego do sada, budu zadovoljni nastavnici i učenici i da ona ostvaruju uspešnije ono što je predviđeno ciljevima i zadacima vaspitanja i obrazovanja u svim vrstama osnovnih, srednjih, viših i visokih škola.

Osnovni principi od kojih se polazi u procesu primene didaktičkih medija i korišćenja izvora saznanja mogu se svrstati u nekoliko kategorija od kojih su, čini se, najznačajnije sledeće:

a. Primena jednog nastavnog sredstva ili korišćenje izvora saznanja ne isključuje upotrebu drugih sredstava i izvora.

b. Neki izvori saznanja ili didaktički mediji pogodniji su od drugih za učenikovo razumevanje nastavne građe određene oblasti ili nastavnog predmeta i za njegovo dolaženje u kontakt sa stvarnošću koju želi da izučava.

c. Didaktički mediji i izvori saznanja trebalo bi da se koriste kao integralni delovi nastave i učenja.

d. Marljivo pripremanje didaktičkih medija (pripremaju ih nastavnici i učenici) esencijalno je za njihovu adekvatnu i efektivnu upotrebu u nastavi i učenju.

e. Učenici treba da budu svesni svrhe određenog nastavnog sredstva i da se osećaju odgovornim da ih u određeno vreme obezbede i upotrebe u nastavnom procesu i u procesu učenja.

f. Nastavnikova korektna upotreba nastavnog sredstva i aktivno ueničko praćenje sadržaja koji se prezentuje, od prvorazrednog su značaja za tokove i ishode nastavnog procesa.

g. Pedagoška funkcija didaktičkih medija je, pored ostalog, da supstituišu sticanje znanja u prirodnim uslovima.

h. Didaktički mediji i izvori saznanja se koriste da povećaju kvalitet komunikacije između nastavnika i učenika u nastavi.

i. Didaktički mediji mogu imati prednost u odnosu na stečeno iskustvo jer su u stanju da daju informacije koje će korigovati iskustvo, modifikovati vreme, uverljivo dati dimenziju prostora, prikazati procese i detalje neke pojave, a sve to je značajno za razumevanje te pojave i sticanje kvalitetnih znanja.

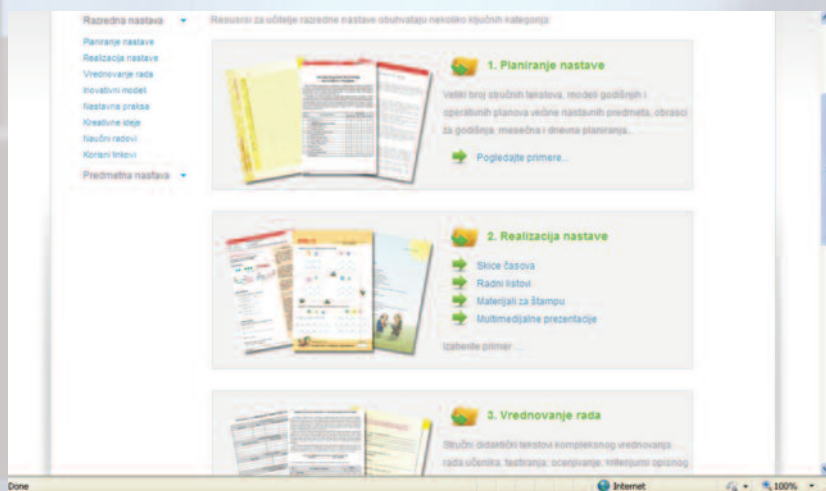
j. Materijali pripremljeni za nastavu i izvori saznanja efikasni su ako doprinose unapređivanju učenja do tog stepena da učenici shvataju veze i odnose između predmeta i pojava realnog sveta.

k. Didaktički medij služi nastavnoj svrsi ako omogućuje ostvarivanje ciljeva nastave kao i bilo koji drugi izvor ili materijal.

l. Što didaktički medij angažuje više ueničkih čula u procesu nastave i učenja, tim ima značajniju ulogu u postizanju kvaliteta znanja, njegove trajnosti i aplikativnosti.

m. Moć bilo kog didaktičkog medija je onolika kolika je pedagoška mudrost nastavnika koji se njim koristi.

U pomenutom portalu Edusoft možemo da izaberemo materijale za nastavnike:

Slika 4. Materijali za nastavnike

Portal sadrži materijale za: planiranje i realizaciju nastave, vrednovanje rada učenika, kreativne ideje i primere iz nastavne prakse. Pored metodičkih uputstava portal sadrži veliki broj skica za pripremu nastave, multimedijalnih prezentacija i radnih listova koji do sada nisu objavljivani u štampanim medijima.

U meniju za direktore nalaze se materijali koji omogućavaju efikasno upravljanje školom bazirano na kvalitetnom planiranju rada svih službi.

Slika 5. Portal za direktore

U skladu sa funkcijama direktora na portalu se nalazi preko 150 dokumenta od kojih su najznačajniji: modeli godišnjeg programa rada, analitičko-planska okumentacija, program rada nastavnih veća, primeri mesečnih, operativnih planova rada škole i dr.

Materijali su struktuirani prema funkcijama direktora:

PROGRAMERSKA

Aktivnosti direktora u izradi planova i programa u kome se definišu zadaci, nosioci, vreme i mesto realizacije. Programiranje je uticaj na budućnost.

EVALUATORSKA

Utvrdjivanje postupka praćenja, merenja i vrednovanja vaspitno-obrazovnog rada u školi u cilju unapređivanja delatnosti škole.

PEDAGOŠKA, INSTRUKTIVNA I SAVETODAVNA

Ukazivanje pomoći nastavnicima putem instrukcije i savetodavanja kao obostranog interaktivnog procesa onoga ko ukazuje i pojedinca kome su upućene instrukcije i saveti.

ORGANIZATORSKA

Aktivnosti koje se preduzimaju u cilju donošenja dugoročnih, strateških odluka i definisanje dalekosežnijih ciljeva.

UKOVODNE ODLUKE

Aktivnosti koje preduzima direktor u cilju donošenja operativnih, rukovodnih odluka kojima se operacionalizuju i sprovode strateške, upravljačke odluke.

INOVATIVNA

Preuzimanje programskih, savetodavnih i stimulativnih mera da se primenjuju i šire inovacije u pedagoškom radu škole.

FINANSIJSKA I ADMINISTRATIVNA ULOGA

Preduzimanje aktivnosti u kojima se stvaraju povoljni finansijski i didaktičko-tehnički i prostorni uslovi za efikasniji rad škole.

U meniju za stručne saradnike nalaze se materijali koji omogućavaju efikasno obavljanje pedagoško-psihološkog rada u školi.

Slika 6. Portal za stručne saradnike

U skladu sa funkcijama direktora na portalu se nalazi preko 100 dokumenta koji su strukturirani prema funkcijama stručnih saradnika u školi:

PLANERSKO-PROGRAMERSKA

Aktivnosti pedagoga u planiranju nastavnog rada, programiranju svih vidova rada škole i rada stručnih i upravnih organa škole.

EVALUATORSKA I DIJAGNOSTIČKA

Aktivnosti pedagoga i psihologa škole u izradi evidencije i verifikacione dokumentacije i instrumentarija za dijagnostiku i evaluaciju vaspitno-obrazovnog rada škole.

ISTRAŽIVAČKA

Aktivnosti pedagoga u izradi projekata i instrumentarija za mala i akciona istraživanja u cilju unapređivanja pedagoške prakse u školi.

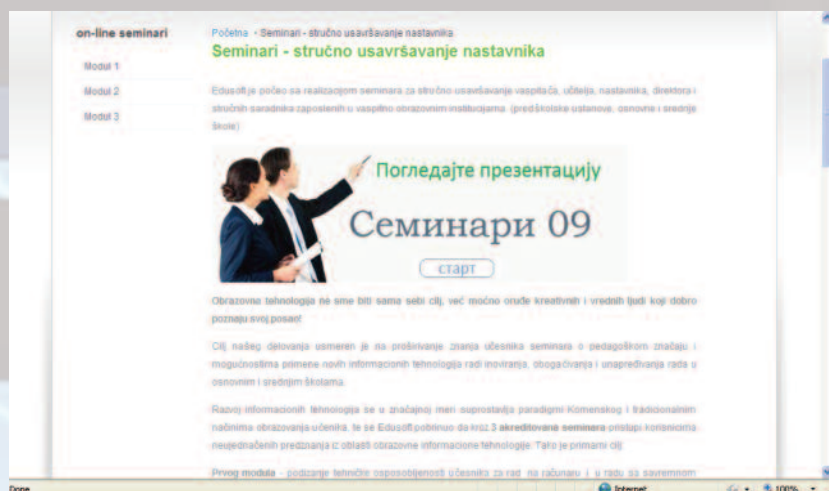
PEDAGOŠKO-INSTRUKTIVNA I SAVETODAVNA

Aktivnost pedagoga u ukazivanju instruktivne i savetodavne pomoći na bazi praćenja, merenja i vrednovanja didaktičko-metodičke aktivnosti nastavnih časova i drugih vidova rada u školi.

INOVATIVNA

Aktivnosti pedagoga na upoznavanju i diseminaciji didaktičkih inovacija u školi.

U meniju za on-line seminare nalaze se materijali koji su predviđeni za usavršavanje nastavnika, vaspitača, direktora i stručnih saradnika, a akreditovani su u Zavodu za unapređivanje obrazovanja.

Slika 7. Portal za on-line seminare

Cilj ovih seminara je usmeren na proširivanje znanja učesnika seminara o pedagoškom značaju i mogućnostima primene novih informacionih tehnologija radi inoviranja, obogaćivanja i unapređivanja rada u osnovnim i srednjim školama. Razvoj informacionih tehnologija se u značajnoj meri suprostavlja paradigmi Komenskog i tradicionalnim načinima obrazovanja učenika, te se Edusoft pobrinuo da kroz 3 akreditovana seminare pristupi korisnicima neujednačenih predznanja iz oblasti obrazovne informacione tehnologije. Tako je primarni cilj:

Prvog modula - podizanje tehničke osposobljenosti učesnika za rad na računaru i u radu sa savremnom didaktičkom opremom. Reč je dakle o poznavanju, razumevanju i praktičnom korišćenju 4 elementarne oblasti: hardvera, Windows operativnog sistema, osnovnog paketa korisničkih programa i Interneta.

Drugog modula - inoviranje znanja i veština učesnika u primeni obrazovne informacione tehnologije. Namera je dakle da postojeći informatički alat na pravi način bude primenjen u procesima: planiranja, realizacije, vrednovanje i inoviranje nastavnog rada radi podizanja kvaliteta i efikasnosti obrazovnog rada.

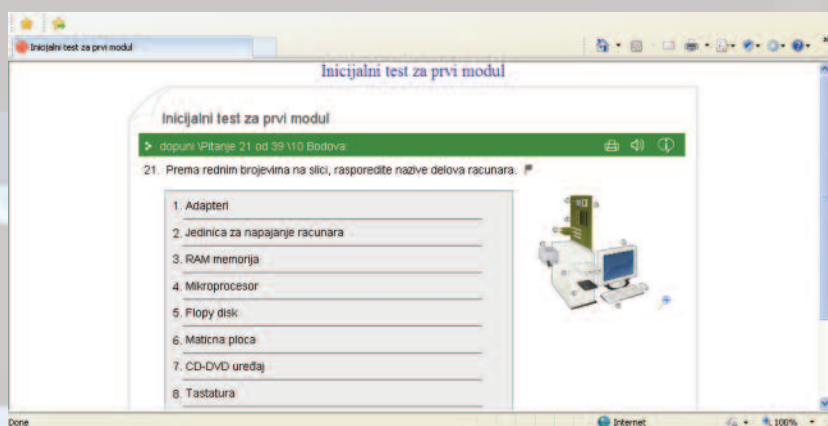
Trećeg modula - oslobađanje kreativnog i stvaralačkog bića u ličnosti nastavnika, kroz kreiranje različitih resursa namenjenih vaspitno obrazovnom radu. Reč je dakle o stvaranju jedne nove klime u kojoj se na maksimalan način koriste prednosti novih informacionih tehnologija u radu, na radost svih učesnika seminare i same dece.

Prvi modul - (dvodnevni - 16 časova)

U okviru prvog modula pripremljene su teme koje će korisnike postupno teorijski i kroz praktičan rad voditi ka:

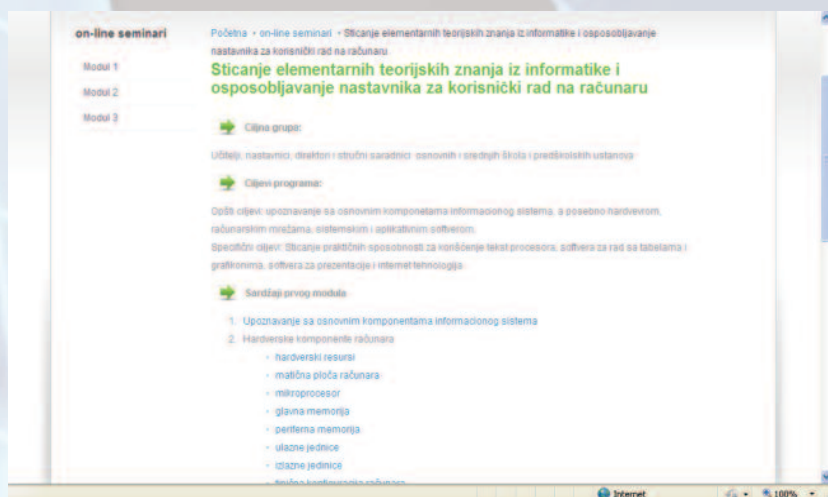
- razumevanju strukture informacionog sistema,
- elementarne pojmove: hardvera, softvera, mreža, Interneta i postojećih usluga,
- radu sa osnovnim korisničkim programima Windows okruženja,
- kreiranju i izradi resursa potrebnih za planiranje, realizaciju i vrednovanje rada ...

Analizirajući neujednačenost u predznanju nastavnika predvideli smo on-line inicijalni test kojim kandidati mogu da provere svoja znanja kako bi se lakše opredelili za jedan od ponuđenih modula.

Slika 8. Testovi za proveru znanja

Ako se korisnik opredeli za on-line seminare izborom opcije Modul 1 dobija materijale za učenje i vežbanje:

Slika 9. On-line materijali za učenje

U okviru hardverskih resursa opisane su komponente računara sa funkcijama, tako da nastavnici mogu da razumeju koncept rada savremenih računara. Pisano je razumljivim jezikom sa velikim brojem slika i prezentacija.

Slika 10. Matična ploča mikrorachunara

Nakon svake oblasti predviđeni su testovi za samovrednovanje, slični inicijalnom testu.

Drugi modul - (dvodnevni - 16 časova)

Za korisnike koji poseduju elementarna informatička znanja, kreiran je drugi modul putem kojeg će korisnici u okviru teorijskih predavanja podržanih velikim brojem multimedijalnih primera i praktičnog rada na računaru imati prilike da prošire postojeća znanja o :

- pedagoškim efektima primene novih tehnologija u procesu vaspitanja i obrazovanja učenika,
- ulozi, značaju i vrstama novih didaktičkih medija - prenosioca informacija
- multimedijalnim sistemima, obrazovnim softverima, elektronskim učionicama, obrazovnim portalima.
- praktično ovladaju pretragom i korišćenjem didaktičkih medija arhiviranih na računaru, prenosivim diskovima, Internetu i dr.
- razumeju značaj i ulogu novih medija radi: inoviranja nastavnog rada, promocije sopstvenih i postignuća učenika, produbljivanja saradnje sa roditeljima, širom društvenom zajednicom.

Treći modul - (dvodnevni - 16 časova)

Za naprednije korisnike koji poseduju osnovna informatička znanja, primenjuju Internet ili već koriste različite medije, treći modul nudi mogućnost daljeg didaktičko- metodičkog usavršavanja insistirajući na didaktičkom modelovanju i oblikovanju sadržaja putem novih tehnologija, potencirajući kreativnost i stvaralaštvo naših nastavnika. Tako je cilj trećeg modula da pre svega pokrene kreativnost i stvaralaštvo koje će nastavne časove učiniti različitim od postojećih, dinamičnijim, zanimljivijim za učenike. Teme koje su predviđene obuhvataju nekoliko ključnih stvari:

- inovativni modeli nastave podržane novim tehnologijama
- upoznavanje sa procesom didaktičkog modelovanja resursa potrebnih za planiranje, realizaciju, vrednovanje nastavnog rada

- struktuiranje, kreiranje i izrada didaktičkih sredstava uz korišćenje različitih izvora informacija
- detaljna grupna analiza svih produkata rada učesnika (nastalih tokom seminara)
- integracija kreiranih resursa u proces planiranja, realizacije i vrednovanja rada
- prezentacija rezultata rada u okviru dvojezičnog Edusoft on- line časopisa

Svi seminari su odobreni od strane Zavoda za unapređenje obrazovanja i detaljniji opisi nalaze se na stranama 52, 322 i 338 najnovijeg Kataloga programa stručnog usavršavanja za 2009/2010.

Svi sadržaji mogu da se pregledaju na portalu www.edu-soft.rs

Zaključna razmatranja

Na kraju potrebno je imati u vidu činjenicu da didaktički mediji nisu svemoćna, da ona ne mogu rešiti brojne probleme savremene nastave koji su posledica neadekvatnog položaja prosvete i školstva u društvu, relativno skromnog ulaganja u podizanje kvaliteta nastave i još uvek prisutnih slabosti u obrazovanju nastavnika. Možemo sa dovoljno osnova reći da će pedagoška moć didaktičkih medija i izvora saznanja biti onolika koliko je znanje, pedagoška sprema i zalaganje nastavnika; koliki je stepen motivacije i rešenosti učenika da uče ulažući vlastiti napor, koliki je nivo saradnje nastavnika i učenika u nastavi.